

2016-10-14

Dnr 43-2015:10263
43-2015:10266Askersunds kommun
kommun@askersund.se

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Sjöängsskolan,
Askersunds kommun

2016-10-14

2 (8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

Tillsyn i Sjöängsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Askersunds kommun under hösten 2016. Sjöängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 12 till den 14 september 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Grundskolan, årskurs 6

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2014/2015 nådde 83,9 procent av eleverna i årskurs 6 kunskapskravet för betyget E eller högre i samtliga ämnen. Detta är en ökning sedan förra året då resultatet var 77 procent.

De genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 varierade från 11,7 i bild och fysik till 14,0 i musik, i riket är de genomsnittliga betygspoängen för dessa ämnen 13,7 i bild och 13,9 i musik.

Grundskolan, årskurs 9

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2014/2015 nådde 61 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskravet för betyget E eller högre i samtliga ämnen. Sedan 2006 har detta värde varierat mellan 79 procent som högst och de nu 61 procenten som är det lägsta under perioden. Av de elever som slutade årskurs 9 läsåret 2014/2015 var 78 procent behöriga för gymnasiets yrkesprogram och 76 procent var behöriga för högskoleförberedande program. Det genomsnittliga meritvärdet för elever var 196,9 i jämförelse rikets 224,7. Den genomsnittliga betygspoängen för elever varierade från 10,6 i tyska till 15,3 i musik. Genomsnittliga betygspoängen för dessa ämnen i riket är i tyska 13,9 och musik 14,4.

Grundsärskolan

Nationell statistik för grundsärskolan saknas likaså statistik sammanställd av skolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande
Undervisning och lärande	Ingen brist
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist
Bedömning och betygssättning	Ingen brist
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist

2016-10-14

3 (8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

Sammanfattande bedömning

Sjöängsskolan årskurs 6–9 har en utbildning som till stora delar är utformad i enlighet med styrdokumentens krav.

Skolinspektionens utredning visar dock att det vid organisationen av undervisningen läggs stor vikt vid att skapa trygghet och studiero för eleverna. Detta leder till att skolan delvis frångår kravet att behöriga lärare ska ansvara för undervisningen. I Skolverkets allmänna råd *Planering och genomförande av undervisningen* nämns inte antalet lärare som eleven möter som en framgångsfaktor i undervisningen. Där beskrivs däremot lärarens ansvar att undervisningen utgår ifrån kursplanerna och att undervisningen innehåller en tydlig struktur som baseras på elevens individuella förutsättningar och behov. Utifrån detta bör inte antalet lärare, utan den struktur och planering lärarna använder sig av i sin undervisning påverka organisationen av lärarnas undervisning i de olika klasserna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Askersunds kommun att senast den 23 januari 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Askersunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 33 § införandelagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

2016-10-14

4 (8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

- Rektorn, som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att behöriga lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

Motivering till bedömning av brist

Utifrån den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt av intervjuer med lärare och rektorn på skolan, konstaterar Skolinspektionen att det finns elever på Sjöängsskolans grundskola som undervisas av lärare som saknar behörighet för den undervisning de bedriver.

Av intervjuer med rektorn framgår att skolan försökt säkerställa att eleverna så långt som möjligt endast träffar personalen från ett arbetslag. Syftet med detta är att skapa en trygg miljö för eleverna med ett färre vuxna att möta varje dag. Därför har organisationen av undervisningen inte främst utgått ifrån lärarnas behörighet.

Även av intervjuer med lärare i grundskolan framgår att man från skolan försökt se till att mentorn för en klass samt dennes kollegor i arbetslaget ska sköta så stor del av undervisningen i klassen som möjligt. Lärarna framhåller att detta är en viktig del för elevernas trygghet.

Av den dokumentation som inkommit till Skolinspektionen framgår att det finns behöriga lärare i flertalet av de ämnen där undervisningen idag bedrivs av lärare utan behörighet i ämnet de undervisar i.

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av proposition 2009/10:195 s. 262 framgår vidare att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva undervisning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven att tillgå inom huvudmannens organisation. En sådan lärare ska dock enligt skollagen vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Skolinspektionen bedömer att Sjöängsskolans inte uppfyller de krav som ställs, angående lärares behörighet, utifrån författningarna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Sjöängsskolans grundskolas verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Askersunds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga områden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

2016-10-14

5 (8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

2016-10-14

6 (8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

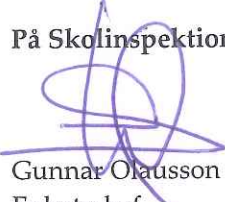
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef
Daniel Nilsson
Utredare/Föredragande**Bilagor**

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Sjöängsskolan

2016-10-14

7(8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2016-10-14

8(8)

Dnr 43-2015:10263

Dnr 43-2015:10266

Fakta om Sjöängsskolan

Sjöängsskolans verksamhet omfattar grund- och grundsärskola årskurs 6–9.

Vid skolan går cirka 440 elever. I årskurs 6 går cirka 110 elever och i årskurs 7–9 går cirka 330 elever. I grundsärskolan går 6 elever.

Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolenhetens inre arbete är organiserat i sex arbetslag. Fyra arbetslag för lärare i grundskolan, ett för lärare i grundsärskolan och den särskilda undervisningsgruppen Lejdaren samt ett arbetslag för administration och elevhälsan. Arbetslagsledaren från varje arbetslag ingår också i skolans ledningsgrupp.